

Ce trebuie să știi despre judecata în procesul penal:

✓ Judecata este modul în care instanța de judecată își exercită atribuțiile în mod activ.

✓ Instanța de judecată înseamnă un complet de judecată format din judecători, în compunerea prevăzută de lege, și din grefier, cu participarea procurorului.

Compunerea instanței se impune a fi aceeași pe tot parcursul procesului.

✓ Judecata sau procesul se desfășoară la sediul instanței în ședință publică.

✓ Judecătorul poate dispune judecarea cauzei în ședință secretă, la cererea părților sau din oficiu, dacă s-ar aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane. Într-o asemenea situație, nu sunt admiși în sala de judecată decât părțile, reprezentanții lor, apărătorii și alte persoane care sunt chemate de instanță.

✓ La ședința de judecată nu pot participa minorii sub 16 ani.

1. Cine participă la judecată:

✓ La judecată participă părțile legal citate și procurorul.

Neprezentarea părților legal citate nu împiedică judecarea unei cauze.

Judecătorul, dacă apreciază că este necesară prezența unei părți care nu s-a prezentat, ia măsuri pentru prezentarea acesteia, în sensul că poate dispune aducerea părții la instanță cu mandat de aducere sau mandat de aducere cu însoțitor (un polițist), care se execută de lucrătorii de poliție de la unitatea în raza căreia locuiește partea.

✓ Când o cauză penală se amână, indiferent de motivul amânării, părțile prezente nu se mai citează pentru termenul următor și primesc termen în cunoștință, fiind citate doar părțile care lipsesc.

✓ Obligatoriu se citează de fiecare dată, indiferent dacă sunt prezenți sau nu la judecată, militarii în termen și deținuții.

✓ Părțile pot participa la proces chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit citația.

2. Cum se organizează și se desfășoară o ședință de judecată:

✓ Potrivit dispozițiilor art. 295 Cod procedură penală, președintele completului de judecată (judecătorul) are obligația să ia din timp toate măsurile necesare pentru buna desfășurare a procesului.

✓ Este bine de știut că, dosarele penale înregistrate la instanță, sunt repartizate aleatoriu, adică prin intermediul unui program computerizat (Ecris). În acest fel, computerul stabilește ziua ședinței de judecată a unei cauze și completul care va judeca cauza.

✓ După fixarea zilei de judecată și desemnarea completului, în modul arătat mai sus, se întocmește o listă cu toate cauzele fixate pentru judecată în ziua respectivă, care se afișează la vedere, cu 24 de ore înaintea termenului de judecată.

✓ Ședința de judecată începe la ora comunicată pe citație.

✓ După ce judecătorul declară deschisă ședința de judecată, întreabă părțile prezente dacă dosarul în care au fost citate se amână fără discuții, din motive legale și temeinice iar aceste dosare se strigă în ordinea în care au fost cerute sau potrivit ordinii stabilită de judecător.

✓ Dacă nu mai sunt alte cereri din partea părților sau apărătorilor, grefierul începe să strige cauzele în ordinea lor de pe lista de ședință afișată la ușa instanței sau, după cum dispune judecătorul.

✓ Dacă sunteți parte într-o asemenea cauză sau martor, când vă auziți numele strigat, răspundeți prezent și vă prezentați în fața judecătorului, cu actul de identitate și urmați indicațiile acestuia.

✓ Președintele completului de judecată sau judecătorul are obligația să ia măsuri pentru menținerea ordinii și solemnității ședinței de judecată, putând limita accesul publicului în sala de judecată, în raport de mărimea sălii de ședință.

✓ Când o persoană tulbură ședința de judecată sau nesocotește măsurile luate de judecător, se poate dispune îndepărtarea sa din sala de judecată, iar chemarea ei în sală se face numai după strigarea cauzei în care a fost chemat. Dacă ați fost îndepărtat din sală, când reveniți, judecătorul trebuie să vă aducă la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsa sa sau să citește declarațiile celor ascultați.

✓ Dacă în cursul ședinței de judecată ați săvârșit o faptă prevăzută în codul penal (ultraaj, insultă, calomnie, etc.) președintele completului de judecată sau judecătorul constată săvârșirea acelei fapte (denumită și infracțiune de audiență), identifică persoana respectivă, poate dispune arestarea și încheie un proces verbal care se înaintează procurorului pentru a fi efectuate cercetări penale (dacă ați fost arestat, sunteți trimis la procuror odată cu procesul verbal).

✓ Ședința de judecată se înregistrează prin mijloace tehnice adecvate, înregistrările fiind păstrate la arhiva instanței. Dacă aveți dubii cu privire la conținutul unei încheieri de ședință întocmite de greșier puteți solicita, în scris, comunicarea unei transcrieri după înregistrarea efectuată în ședința de judecată din ziua respectivă, privind cauza dumneavoastră.

✓ În cursul judecării puteți formula cereri de probe, invoca excepții sau pune concluzii. Asupra tuturor cererilor și excepțiilor, judecătorul este obligat să se pronunțe prin încheiere motivată, după ce le-a pus în discuția tuturor părților.

3. Ce înscrisuri (acte procedurale) sunt întocmite de judecător în cadrul unei judecări:

✓ La fiecare termen de judecată, toate aspectele discutate în ședința publică în legătură cu un dosar, sunt consemnate de către greșierul de ședință într-un caiet, după care acesta întocmește încheierea de ședință care se semnează apoi de judecător sau președintele completului de judecată.

✓ Dacă se judecă cauza pe fond, se pronunță o hotărâre judecătorească care se motivează ulterior. Pronunțarea hotărârii se

face în aceeași zi sau se poate amâna, situație în care se întocmește o încheiere în care se menționează aceasta. Rezultatul deliberării se consemnează într-o minută. Minuta este scrisă și semnată de judecător și trebuie să fie la dosar, separat de hotărârea motivată.

✓ Minuta se pronunță în ședință publică de către președintele completului de judecată asistat de greșier.

✓ Atât minuta întocmită cât și amânarea pronunțării sunt menționate în condica de ședință pe care o puteți consulta la arhiva instanței.

✓ Prin soluționarea cauzei, judecătorul pronunță o hotărâre care trebuie să rezolve atât latura penală a cauzei (cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui inculpat) cât și latura civilă (pretențiile formulate de partea civilă). Totodată, sunt fixate și cheltuieli judiciare, cu arătarea persoanei care trebuie să le achite. Se mai pot dispune confiscări, anulări de acte (înscrisuri), restituiri de bunuri.

✓ Hotărârea se motivează în 20 de zile de la pronunțare.

✓ Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural pot fi îndreptate, din oficiu sau la solicitarea părții. Aceasta se dispune prin proces-verbal la urmărire penală sau prin încheiere la instanță. Pentru lămuriri suplimentare puteți fi chemat la organul de urmărire penală sau la instanță. Omisiunea instanței de a se pronunța asupra sumelor de bani pretinse de martori, experți, interpreți, apărători, precum și cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea măsurilor asiguratorii.

4. Alte aspecte referitoare la judecată:

✓ judecarea unei persoane aflate în detenție se face în prezența acesteia, fiind obligatorie aducerea ei în instanță;

✓ actul de sesizare a instanței (rechizitorul întocmit de procuror) în copie, trebuie comunicat inculpatului;

✓ dacă asistența juridică este obligatorie, va fi prezent și apărătorul ales sau desemnat din oficiu de instanță;

✓ înainte de începerea audierii părților, judecătorul dispune citirea în ședință publică a actului de sesizare (rechizitorului);

- ✓ părțile vătămate și părțile civile se ascultă primele după care se audiază inculpatul;
- ✓ părțile dintr-o cauză penală își pot pune reciproc întrebări, prin intermediul președintelui completului de judecată;
- ✓ poate respinge o întrebare dacă apreciază că nu este necesară cauzei;
- ✓ judecătorul dictează greșierului de ședință, după audierea unei părți, conținutul declarației date de aceasta;
- ✓ martorii sunt îndepărtați din sală când sunt audiate părțile, fiind chemați apoi, pe rând, pentru audiere;
- ✓ în cursul procesului penal, judecătorul poate dispune sancționarea pecuniară (amendarea judiciară) a martorilor, experților, interpreților, etc.;
- ✓ pentru motive întemeiate se poate dispune, la cererea părților sau din oficiu, ascultarea expertului sau interpretului din cauză;
- ✓ la finele dezbaterilor trebuie să fie acordat obligatoriu, ultimul cuvânt inculpatului;
- ✓ într-o cauză penală se pot depune și concluzii scrise de către partea interesată;
- ✓ hotărârea judecătorească penală nu se comunică părților care au fost prezente la dezbateri (la judecarea pe fond a cauzei). Comunicarea dispozitivului hotărârii se face doar părților care au lipsit de la judecată, totdeauna persoanelor juridice care sunt părți într-o cauză penală (unități, instituții, etc.) și inculpaților arestați precum și la locul de detenție al acestora.